

# Брэсту падораць шэдэўр сусветнай значнасці

*Яшчэ адно велічнае здзяйсненне Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі – факсімільнае ўзнаўленне Берасцейскай Бібліі – стане дамінантай святкавання ў верасні 1000-годдзя Брэста. Яно было прадэманстравана на Дні беларускага пісьменства ў Слоніме 1 верасня.*

Фаліянт вагой 15 кілаграмаў уражае сваім аб'ёмам – 1,5 тысячы старонак; незвычайны гатычны шрыфт, шмаглікія гравюры. Выдаўцом яго выступіла Нацыянальная бібліятэка, мастацкую канцэпцыю і пераплёт выканаў выдавецкі дом “Сегмент”. У аснову факсіміле лёг асобнік, які захоўваецца ў Туруньскім універсітэце. Ён належаў князю **Багуславу Радзівілу**.

Берасцейская Біблія была ўпершыню надрукавана праз 24 гады пасля адкрыцця Каперніка, а за 41 год да яе выдання Фердынанд Магелан ажыццявіў кругасветнае падарожжа, пацвердзіўшы, што зямля мае форму шара. За тры гады да з'яўлення святой кнігі скончылася пабудова ў Маскве сабора Васіля Блажэннага, праз год пасля яго памёр Мікеланджэла. Рэч Паспалітая была ў цэнтры культуры тагачаснага свету.

– Берасцейская, або Радзівілаўская, Біблія – найпрыгажэйшае, найдаражэйшае і самае вялікае выданне Беларусі XVI–XVIII стагоддзяў, – *расказвае пра каштоўны рарытэт намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, кандыдат культуралогіі спадар Аляксей Суша.* – Навукоўцы заслужана называюць яе шэдэўрам эпохі Адраджэння. Гэта адзін з лепшых прыкладаў перакладу Бібліі на нацыянальныя мовы, выдатны твор перыяду еўрапейскай Рэфармацыі. З яе фактычна пачалося развіццё рэфармацыйнай біблістыкі і экзэгетыкі ў Беларусі. Берасцейская Біблія абудзіла інтэлектуальнае жыццё ў Беларусі і



Літве, стала каталізатарам шырокай грамадскай дыскусіі. Гэта кніга на вякі праславіла месца яе стварэння і датычных да яе стварэння дзеячаў культуры.

Выданне пабачыла свет 4 верасня 1563 года. Яна выходзіла па загадзе і на сродкі берасцейскага старасты, канцлера ВКЛ Мікалая Радзівіла Чорнага. Верагоднымі рэдактарамі яе былі Ц.Базылік і С.Мурмэлюс. Упершыню кнігу падрабязна апісаў вядомы польскі і беларускі рэфармацыйны дзеяч Сымон Будны. Наступныя спробы навуковага аналізу звязаны з працамі айчынных гісторыкаў і бібліяграфў – Юзафа Ярашэвіча, Яўхіма Лявелева, Адама Кіркора, Уладзіслава Сыракомлі і іншых.

У савацкі час Берасцейская Біблія вельмі рэдка ўзгадвалася ў айчынных публікацыях. І толькі з 80-х гадоў даследчыкі пачалі вельмі

асцярожна разглядаць яе ў асобных аспектах. Сярод даследчыкаў можна назваць Віктара Шматава, Людмілу Іванову, Івана Саверчанку, Анатоля Грыцкевіча, Андруся Унучака і іншых.

Значна больш шырока дзейнасць Берасцейскай друкарні вывучалі польскія даследчыкі. Яны апублікавалі многія шырокія крыніцы, датычныя друкарні і Берасцейскай Бібліі.

Паводле сучасных падлікаў, сёння ў свеце вядома больш за 130 асобнікаў Берасцейскай Бібліі – у дзяржаўных і прыватных зборах Беларусі, Аўстрыі, Вялікабрытаніі, Германіі, ЗША, Латвіі, Літвы, Расіі, Украіны, Францыі, Чэхіі і Швецыі.

Значная роля ў разуменні гэтага выдання належыць расійскім, літоўскім і ўкраінскім кнігазнаўцам: Льву Уладзіміраву, Юрыю Лабынцаву, Міколу Нікалаеву, Ірыне Цікуновой, Дайве Нарбуцене і іншым. Відавочную значнасць помніка здолелі абгрунтаваць мастацтвазнаўцы, бібліяграфы, літаратуразнаўцы і мовазнаўцы, тэолагі і рэлігіязнаўцы.

Наспеў час для шматаспектнай ацэнкі Берасцейскай Бібліі ў кантэксце нацыянальнай і агульначалавечай культуры як помніка сусветнай значнасці. У год 1000-годдзя Брэста склаліся найбольш спрыяльныя абставіны для глыбокага аналізу такой важнай у гісторыі горада з'явы, як Берасцейская Біблія.

**Эла ДЗВІНСКАЯ.**  
Фота аўтара.